

HỒ SƠ QUYỀN LỰC

Mao Trạch Đông

DX.034703

*Chính trị là chiến tranh
không đổ máu,
mòn chiến tranh là
chính trị có đổ máu.*

— Mao Trạch Đông

NXB TRI THỨC

Shaun Breslin

MAO – PROFILES IN POWER SERIES

© Pearson Education Limited 1998

This translation of MAO, First edition is published by arrangement with Pearson Education Limited.
All rights reserved.

All rights reserved including the rights of reproduction in whole or in part in any form.

MAO TRẠCH ĐÔNG

Bản quyền tiếng Việt © 2008 Công ty Sách Alpha

Không phần nào trong xuất bản phẩm này được phép sao chép
hay phát hành dưới bất kỳ hình thức hoặc phương tiện nào
nếu không có sự cho phép trước bằng văn bản của Công ty Sách Alpha.

Thiết kế bìa: Trần Văn Phương
Theo dõi bản thảo: Trần Thị Khuyến

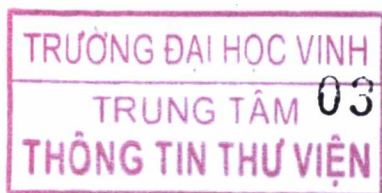
Liên hệ về dịch vụ bản quyền sách & văn hóa phẩm: copyright@alphabooks.vn
Liên hệ hợp tác về bản thảo hoặc nhận các bản dịch: publication@alphabooks.vn

HỒ SƠ QUYỀN LỰC

Mao Trạch Đông

Nguyễn Hữu Quang dịch

Shaun Breslin

Cuốn sách được xuất bản trong chương trình hợp tác giữa

CÔNG TY SÁCH ALPHA

164B, Đội Cấn, Ba Đình, Hà Nội

Điện thoại: (04) 3 722 6236 - Fax: (04) 3 722 6237

E-mail: publication@alphabooks.vn

Website: <http://www.alphabooks.vn>

TRUNG TÂM HỢP TÁC TRÍ TUỆ VIỆT NAM

VICC

176 Thái Hà, Đống Đa, Hà Nội

Điện thoại/Fax: (04) 3 857 21900

Email: publication.vicc@gmail.com

LỜI GIỚI THIỆU

(cho bản tiếng Việt)

Nắc đến lịch sử hiện đại của Trung Quốc, không thể không nói đến Mao Trạch Đông. Cùng với Tôn Trung Sơn, Tưởng Giới Thạch, và sau này là Chu Ân La và Đặng Tiểu Bình, Mao Trạch Đông là một trong những nhân vật then chốt nhất làm nên lịch sử hiện đại của Trung Quốc.

Mao Trạch Đông (毛澤東) hiệu là Nhuận Chi (潤芝), sinh ngày 26 tháng 12 năm 1893, mất ngày 9 tháng 9 năm 1976, là Chủ tịch Đảng Cộng sản Trung Quốc từ năm 1943 đến khi qua đời. Dưới sự lãnh đạo của ông, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã giành thắng lợi trong cuộc nội chiến với Quốc dân Đảng, lập nên nước cộng hòa Nhân dân Trung Hoa ngày 1 tháng 10 năm 1949.

Mao Trạch Đông thường được gọi tôn kính là Mao Chủ tịch. Vào thời đỉnh cao của sự sùng bái cá nhân, Mao được tôn là người có bốn cái "vĩ đại": Người thầy vĩ đại, Lãnh tụ vĩ đại, Thống soái vĩ đại, Người cầm lái vĩ đại.

Mao đã tạo ra một thứ Chủ nghĩa Mác-Lênin mang màu sắc Trung Hoa vẫn được gọi là Chủ nghĩa Mao,

mà ngày nay, Ban lãnh đạo Trung Quốc gọi là tư tưởng Mao Trạch Đông. Dưới thời ông, nông nghiệp Trung Quốc được tập thể hóa dưới hình thức công xã nhân dân, nhưng chính sách Đại Nhảy Vọt trong kinh tế đã để lại những hậu quả tai hại. Mao cũng là người phát động Đại Cách mạng Văn hóa Vô sản, thường gọi là Cách mạng Văn hóa.

Mao được đánh giá là nhân vật có công lớn trong công cuộc giải phóng và đưa Trung Quốc thoát khỏi ách áp bức của ngoại bang kể từ cuộc Chiến tranh Nha chiến cuối thế kỷ XIX, nhưng cũng bị chỉ trích về trách nhiệm trong nạn đói 1959-1961 và những tai họa do Cách mạng Văn hóa gây ra.

Bất chấp những sai lầm để lại hậu quả to lớn như Đại Nhảy Vọt, Cách mạng Văn hóa, thì tài năng lãnh đạo, tầm nhìn chiến lược, sức làm việc phi thường, khả năng thuyết phục và lôi cuốn nhân dân của Mao Trạch Đông là điều không thể phủ nhận. Từ địa vị xuất thân và học vấn thấp, trải qua những biến động, những tranh đấu với Tưởng Giới Thạch và nhiều nhân vật kiệt xuất khác trong nội bộ Đảng Cộng sản, để rồi trở thành lãnh tụ của Đảng Cộng sản Trung Quốc, Chủ tịch nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, cả cuộc đời Mao thật sự là một huyền thoại, một câu chuyện phi thường, với những hành động phi thường mà một cá nhân có thể làm được.

Là lãnh tụ của một quốc gia rất gắn gũi, gắn bó với nhân dân Việt Nam về mặt địa lý, văn hóa, lịch sử và

LỜI GIỚI THIỆU

rất nhiều mối nhân duyên ràng buộc, cuộc đời và sự nghiệp của một con người như Mao Trạch Đông có sức hấp dẫn vô cùng to lớn đối với tất cả chúng ta. Đây không phải là cuốn sách đầu tiên về Mao, cũng có thể không là cuốn sách hay nhất, đầy đủ nhất về ông... nhưng AlphaBooks lựa chọn dịch và xuất bản cuốn sách Mao Trạch Đông này của Tập đoàn xuất bản Pearson trong tủ sách *Hồ sơ Quyền lực* cùng với các nhân vật như Alexander Hamilton – kiến trúc sư của nền tài chính kinh tế Mỹ, Kennedy, Gorbachev, Younger Pitt – Thủ tướng Anh trẻ nhất trong lịch sử...

Chúng tôi mong muốn bộ sách này sẽ cung cấp cho độc giả Việt Nam những thông tin hữu ích, những bài học xương máu và cả những niềm tin, ước mơ, ý chí hành động, tầm nhìn, những sai lầm của các nhân vật lịch sử làm bài học cho chúng ta.

Xin chân trọng giới thiệu với độc giả và mong nhận được những ý kiến đóng góp.

Tháng 10 năm 2008

NGUYỄN CẢNH BÌNH

CÔNG TY SÁCH ALPHA

MỤC LỤC

Giới thiệu	11
Chương 1: Từ nông dân thành vĩ nhân	30
1. Những nhân tố hình thành nhà cách mạng	30
2. Trung Hoa thời kỳ Mao còn nhỏ	32
3. Hoạt động và ảnh hưởng chính trị của Mao trong thời kỳ đầu	43
4. Từ phong trào Ngũ Tứ đến chủ nghĩa Mác	47
5. Quốc tế cộng sản, Quốc dân Đảng và Đảng Cộng sản Trung Quốc	53
6. Giang Tây Xô Viết	58
7. Sự sụp đổ của Cộng hòa Trung Nga (Giang Tây Xô Viết) và cuộc Vạn lý trường chinh	64
8. Chủ nghĩa dân tộc và chủ nghĩa cộng sản ở Diên An	72
9. Năm chính quyền	77
Chương 2: Thiết lập trật tự chính trị mới: Chủ nghĩa Mao và những người chỉ trích	81
10. Lãnh đạo Trung Hoa: Những hạn chế về quyền lực của Mao	84
11. Chủ nghĩa Mao và chủ nghĩa Lênin: Nguyên nhân cơ bản dẫn đến xung đột chính trị tại Bắc Kinh	100
12. Nguyên tắc lý luận của Mao Trạch Đông	102
13. Quan điểm chính trị của Mao: Sự sáng suốt cách mạng hay hệ tư tưởng chính trị giáo điều	117

14. Tư tưởng Mao hay chủ nghĩa Mao?	122 22
15. Chia rẽ đảng ở Trung Hoa và các nguồn quyền lực	122 27
Chương 3: Chia rẽ lần thứ nhất (1949-1957)	122 29
16. Tái thiết nông thôn	122 29
17. Tranh luận về tập thể hóa	133 35
18. Chiến dịch trăm hoa đua nở	144 43
19. Chính sách Đại Nhảy Vọt	155 53
20. Từ Đại Nhảy Vọt đến nạn đói	166 62
21. Xóa bỏ Đại Nhảy Vọt	177 70
Chương 4: Hướng tới Cách mạng Văn hóa	177 75
22. Giáo dục chủ nghĩa xã hội và Cách mạng Văn hóa	177 77
23. Xây dựng cơ sở quyền lực thay thế	183 87
24. Sùng bái cá nhân và xã hội hóa chính trị	192 91
Chương 5: Thực hiện Cách mạng Văn hóa	200 98
25. Cách mạng Văn hóa bùng nổ: Tranh cãi về văn học nghệ thuật	200 99
26. Cách mạng Văn hóa thoái trào và sự thất sủng của Lâm Bưu	233 32
Chương 6: Mao và thế giới	241 41
27. Chính sách đối ngoại của Mao và xung đột chính trị trong nước	244 44
28. Từ liên minh Trung - Xô tới chia rẽ Trung - Xô	248 48
29. Ngả về phía Washington	270 70
30. Hiểu rõ Mao và thế giới	274 44
Chương 7: Chính sách bài Mao	277 77